

Festival dychových orchestrov Tarjányiho Prešov

Mesto Prešov je, bolo a bude žiť kultúrnym životom. Hudobný život v tomto meste, ktorému sa hovorí aj „Atény nad Torysou“, usmerňovalo a zviditeľňovalo veľa významných osobností v minulosti aj dnes.

Myšlienkom zrodu festivalu dychových orchestrov Tarjányiho Prešov sa zapodieval jeho syn už dlhšie obdobie. Naplnenie a realizácia tejto predstavy dosiahla kontúry v roku 2009, ktorý sa niesol v znamení 50. výročia vzniku Mládežníckeho dychového orchestra Okresného domu pionierov a mládeže v Prešove, ktorý založil Viliam Tarjányi v školskom roku 1959/1960 pri Jedenásťročnej strednej škole v Prešove na Mudroňovej ulici.

Ťažisko organizačnej práce nultého ročníka Tarjányiho Prešov 2009 ležalo predovšetkým na pleciach PhDr. Viliama Tarjányiho, PhD., ktorý predložil mestu Prešov projekt festivalu dychových orchestrov s tým, aby sa konal každé dva roky. Veľká podpora festivalu bola zo strany vtedajšieho prednosta Mestského úradu v Prešove Ing. Jozefa Višňovského, ktorý od začiatku podporoval túto akciu a významne sa zaangažoval, aby festival mal dôstojný a úspešný priebeh, patričnú umeleckú úroveň. Organizačný štáb v začiatkoch (roku 2009 a 2011) tvorili skúsení, zapálení ľudia, ktorí v oblasti dychovej hudby pôsobili a pôsobia, Mgr. Anna Bakajsová (predkladateľka projektu a predsedníčka festivalu), PhDr. Viliam Tarjányi, PhD. (predkladateľ, dramaturg a manažér projektu), Jozef Kakaščík (manažér projektu), Mgr. Michal Kišelák (koordinátor) a Mgr. Peter Haas (koordinátor).

Predkladatelia (V. Tarjányi ml., a A. Bakajsová) si týmto projektom uctili umeleckú a ľudskú pamiatku výraznej osobnosti prešovského hudobného a kultúrneho života. Na podujatí sa podieľali aj zamestnanci odboru školstva, kultury a športu Mestského úradu Prešov. Podčakovanie si zaslúži aj autor grafických návrhov a úpravy bulletínov Ing. Ladislav Nagy.

Poslaním tohto festivalu je predstaviť Viliama Tarjányiho a ďalšie osobnosti mesta Prešov, ktoré svojou skladateľskou tvorbou obohatili slovenskú hudobnú kultúru v tejto oblasti, v komponovaní hudby a inštrumentácii skladieb pre dychový orchester. Pripomenúť verejnosti dirigentov a skladateľov Jána Pöschla, Viliama Tarjányiho, Antona Nahackého, Antona Petrika, Štefana Vargu, ktorí sa významou mierou pričinili o popularitu tohto hudobného žánru v meste Prešov. Cieľom je oživiť v pamäti súčasným mladým ľuďom osobnosť mesta, ktorá sa zaslúžila, že Prešov je v oblasti záujmovej umeleckej činnosti, oblasti mládežníckej dychovej hudby v povedomí ľudí, odborníkov znalcov dychovej hudby na celom Slovensku, osobnosť Viliama Tarjányiho.

Festival sa od svojho začiatku dostáva do povedomia nielen prešovskej verejnosti, ale aj hudobných ustanovizní. „Tarjányiho Prešov“, stáva sa významou udalosťou, dominantou, baštou mládežníckych dychových orchestrov tak, ako je v Čechách Kmochov Kolín či na Slovensku Pádívého Trenčín. K začiatku festivalu „Tarjányiho Prešov“ bola skomponovaná Festivalová fanfára autora Viliama Tarjányiho, ml., arr. Tibor Kapitán.

Prvé dva festivaly (nultý ročník 2009 a prvý ročník 2011) sa konali pod záštitou JUDr. Pavla Hagyariho, primátora mesta Prešov. Hlavným organizátorom druhého ročníka festivalu dychových orchestrov Tarjányiho Prešov v roku 2013 bol Prešovský samosprávny kraj. Záštitu nad festivalom prevzal MUDr. Peter Chudík, predseda Prešovského samosprávneho kraja. Realizačný tím pozostával s PhDr. Viliama Tarjányiho, PhD. (dramaturg, manažér festivalu), Mgr. Ladislav Magyar (vedúci kancelárie predsedu Prešovského samosprávneho kraja), Mgr. Ján Hanzo (riaditeľ DJZ Prešov), Jozef Kakaščík (riaditeľ ZUŠ M. Moyzes), Mgr. Michal Kišelák (metodik DJZ Prešov – útvar osvetovej činnosti).

Dychový orchester Nyíregyháza z Maďarska

Dychový orchester Baštovanka pri ZUŠ M. Moyzes Prešov

Dychová hudba Sabinka zo Sabinova

Dychový orchester pri ZUŠ J. Pöschla Prešov

Tarjányi

Priebeh doterajších festivalov Tarjányiho Prešov

Nultý ročník Medzinárodného festivalu dychových orchestrov Tarjányiho Prešov – 13. jún 2009

Festival sa konal za prítomnosti 5 dychových orchestrov. V dopoludňajších hodinách to boli promenádne koncerty na rôznych miestach mesta Prešov. V poobedňajších hodinách súčasťou festivalu bol sprievod jednotlivých dychových orchestrov a mažoretiek od hotela Dukla po historickú budovu DJZ Prešov a hlavný program festivalu na Hlavnej ulici. V závere monstrekoncertu spojených dychových orchestrov zaznel kvapík Viliama Tarjányiho, arr. Petríka - „Nestor“.

Účinkovali:

- Mládežnícky dychový orchester Baštovanka pri ZUŠ Mikuláša Moyzesu Prešov (umelecký vedúci a dirigent Jozef Kakaščík, druhý dirigent Štefan Kovalič)
- Mládežnícky dychový orchester pri ZUŠ Jána Pöschla Prešov (umelecký vedúci PaedDr. Jaroslav Doležal, dirigent Miroslav Vlček)
- Dychový orchester mladých mesta Košice (umelecký vedúci a dirigent Peter Schuriger, druhý dirigent Peter Kendereš)
- Malá dychová hudba Sabinka (umelecký vedúci a kapelník František Rokošný)
- Szabolcsi Koncert Fúvószenekar és Majorette Csoport Maďarsko (umelecký vedúci Sándor Rosta)

Prvý ročník Festivalu dychových orchestrov Tarjányiho Prešov – 17. september 2011

Festival sa konal v jazdeckom areáli v Prešove. V závere monstrekoncertu spojených dychových orchestrov zaznel pochod Viliama Tarjányiho, arr. Anton Nahacký - „Odbojár“.

Účinkovali:

- Mládežnícky dychový orchester Baštovanka pri ZUŠ Mikuláša Moyzesu Prešov (umelecký vedúci a dirigent Jozef Kakaščík)
- Dychový orchester mladých mesta Košice (umelecký vedúci Peter Schuriger, dirigent Peter Kendereš)

Druhý ročník Festivalu dychových orchestrov Tarjányiho Prešov – 27. november 2013

V koncertnej sále historickej budovy PKO - Čierny orol v Prešove sa festivalu zúčastnili dva dychového orchestre. Významnou udalosťou tohto ročníka bola prezentácia a krst monografie PhDr. Viliama Tarjányiho, PhD. „Prešovské osobnosti dychovej hudby“. V závere monstrekoncertu spojených dychových orchestrov zaznel pochod Jána Pöschla - „Vítame Vás“.

Účinkovali:

- Mládežnícky dychový orchester Baštovanka pri ZUŠ Mikuláša Moyzesu Prešov (umelecký vedúci a dirigent Jozef Kakaščík)
- Dychový orchester mladých mesta Košice (umelecký vedúci Peter Schuriger, dirigent Peter Kendereš)

Odrozdávanie cien Tarjányiho Prešov'2013

Monstrekoncert dychových orchestrov Baštovanka a dychového orchestra mladých mesta Košice, TP'2011

Jozef Kakaščík, umelecký vedúci, dirigent dychového orchestra Baštovanka pri ZUŠ M. Moyzesu Prešov

Dychový orchester mladých mesta Košice, TP'2011

Dychový orchester Baštovanka pri ZUŠ M. Moyzesu Prešov sekcia tenory, barytóny

Dychový orchester mladých mesta Košice, TP'2011

Monstrekoncert dychových orchestrov Baštovanka Prešov a dychového orchestra mladých mesta Košice, TP 2013

Dychový orchester Baštovanka pri ZUŠ M. Moyzesu Prešov

Tarjányi

Ocenenie

Za pedagogickú činnosť, mimoškolskú činnosť, osvetovú činnosť, za zásluhy vo výchove mládeže, za rozvoj kultúry na Slovensku a zásluhy v protifašistickom odboji bol ocenený Ústrednými a mestskými orgánmi, Združeniami na Slovensku najvyššími oceneniami a vyznamenaniami.

Pedagogická a mimoškolská činnosť

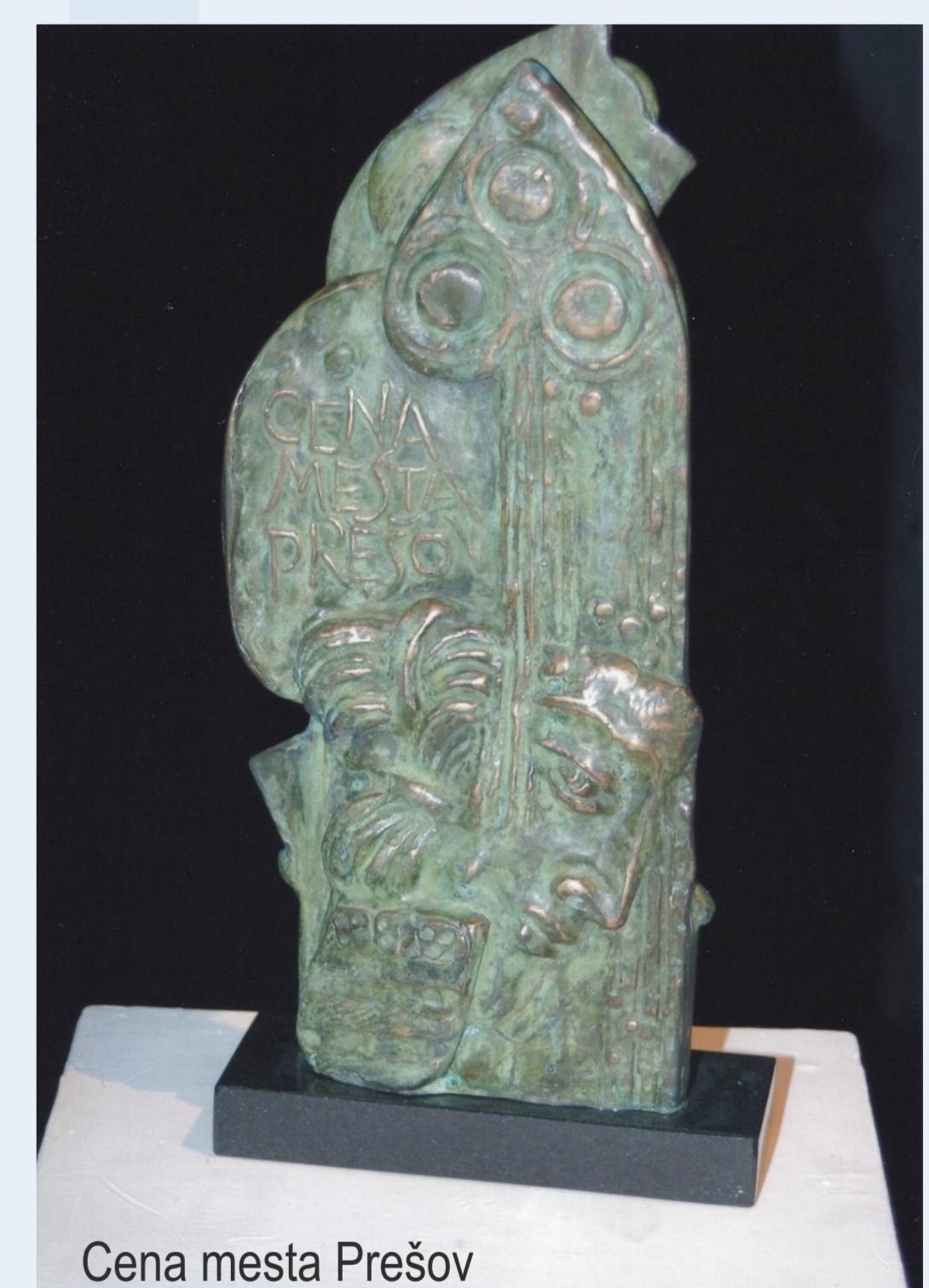
- Minister kultúry Slovenskej socialistickej republiky Miroslav Válek udeľuje čestný titul zaslúžilý pracovník kultúry Williamovi Tarjányimu za mimoriadne pracovné úspechy v záujmovej umeleckej činnosti (Bratislava 26. 10. 1972).
- Po prvýkrát v histórii mesta Prešov udeľovanie Ceny mesta Prešov (14.6.1973) Williamovi Tarjányimu, umeleckému vedúcemu a dirigentovi orchestra ODPM v Prešove, bola udelená Cena mesta Prešov za prácu s dychovým orchestrom, menovite za úspechy dosiahnuté v roku 1972 v odbore reprodukčné umenie v oblasti hudby.
- Ďakovný list primátora mesta Prešov pri príležitosti 75. výročia vzniku dychového orchestra RKS za osobný prínos do rozvoja kultúry mesta Prešov (28.1.1994).
- Rada Slovenského hudobného fondu – Združenie dychových hudieb Slovenska udelila p. Tarjányimu za celoživotnú prácu Cenu Karola Pádivého za rok 1993 za dlhoročnú činnosť kapelníka dychového orchestra RKS a úspešnú tvorbu mnohých skladieb pre veľké dychové orchester. Na slávnostnom otvorení Bratislavských hudobných slávností 1. októbra 1994 v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca za prítomnosti Ľubomíra Romana, ministra kultúry Slovenskej republiky, cenu odovzdal primátor mesta Bratislava p. J. Kresánek.
- Za nesmierne zásluhy v oblasti dychovej hudby, zviditeľnenie mesta Prešov bola 21. 10. 2000 Williamovi Tarjányimu odhalená Pamätná tabuľa na budove Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove na Masarykovej ulici 15 (bývalý ODPaM Prešov).

Odhodenie pamätnej tabule. Zľava: M. Tarjányiová, I. Benko, A. Petrik, A. Nahacký, J. Kakaščík, rok 2000

Odhodenie pamätnej tabule 21.10.2000

Cena mesta Prešov

Cenu mesta Prešov preberá Mgr. Anna Bakajsová, dcéra V. Tarjányeho, rok 2008

Ocenení Cenou mesta Prešov, rok 2008

- Rozhodnutím všeobecného záväzného nariadenia mesta Prešov č.11/2009 bol určený nový názov ulice v Prešove – Tarjányeho ulica

Tarjányi

Prvomájové sprievody

Mládežnícky dychový orchester ODPaM Prešov,
1. máj 1963, Prešov

Dychový súbor Červená šatka, 1. máj 1960, Prešov

Mládežnícky dychový orchester ODPaM Prešov,
1. máj 1961, Prešov

Mládežnícky dychový orchester ODPaM Prešov,
1. máj 1974, Prešov

Mládežnícky dychový orchester ODPaM Prešov,
1. máj 1975, Prešov

Mládežnícky dychový orchester ODPaM Prešov spoločne
s dychovým orchestrom z NDR, 1. máj 1979, Halle - Neustadt

Koncerty Mládežníckeho dychového orchestra ODPaM Prešov

Mládežnícky dychový orchester, rok 1963

3. výročný koncert Mládežníckeho dychového orchestra
sála PKO Prešov, 24.04. 1965

Mládežnícky dychový orchester ODPaM Prešov
výchovný koncert Poprad, marec 1967

Mládežnícky dychový orchester, rok 1969

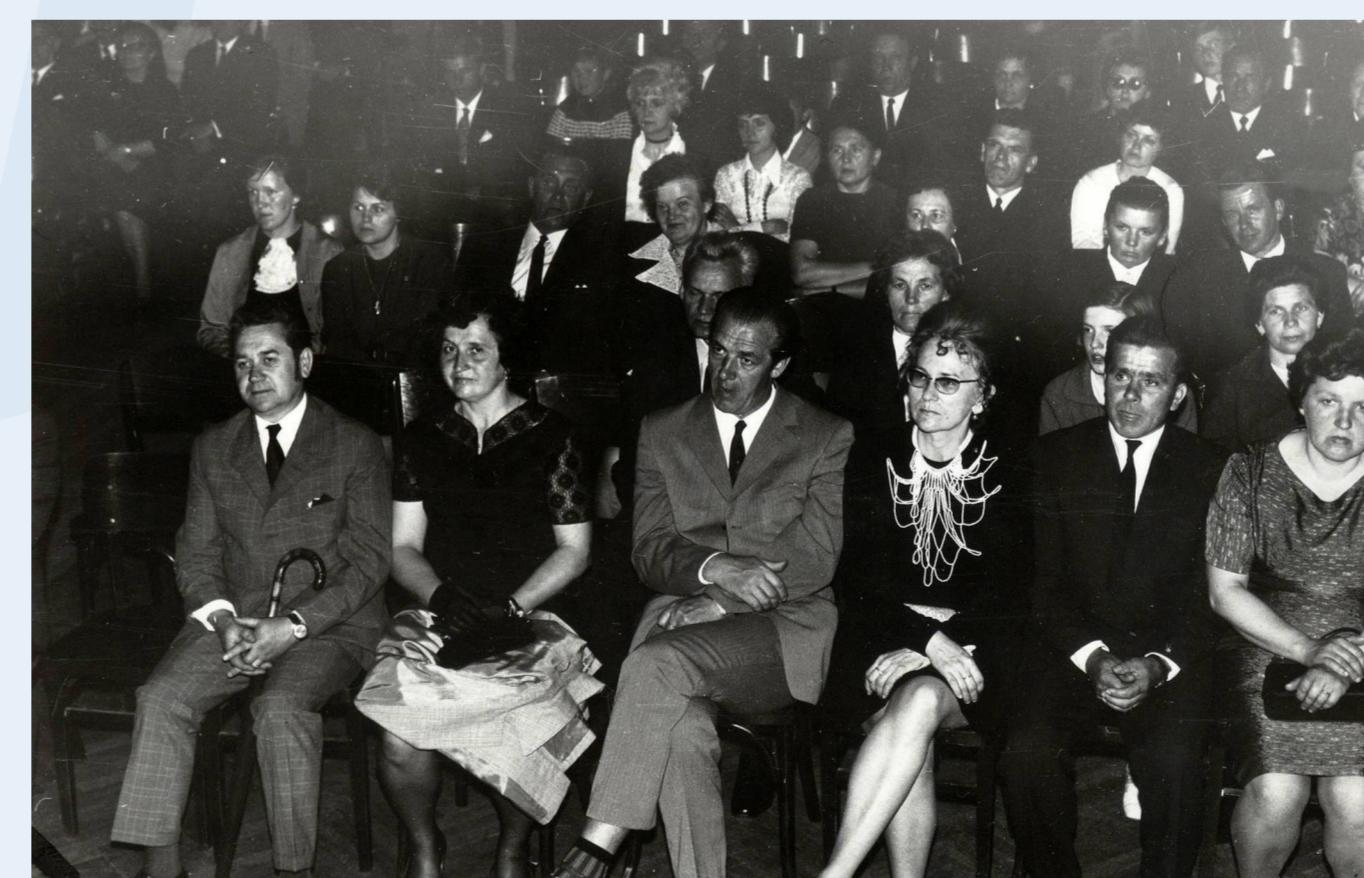
8. výročný koncert Mládežníckeho dychového orchestra
sála PKO Prešov, 07.05.1970

10. výročný koncert Mládežníckeho dychového orchestra
sála PKO Prešov, 16.05.1972

18. výročný koncert Mládežníckeho dychového orchestra
sála PKO Prešov, 04.06.1980

Rodinní príslušníci členov Mládežníckeho
dychového orchestra ODPaM Prešov
prvý rad zľava Balážovci, Turákovci, Kišeľákovci

Pavla Pádivá, tlieska Mládežníckemu dychovému orchestru
ODPaM Prešov, víťazovi VII. ročníka celoslovenského
súťažného festivalu Pádivého Trenčín

Tajaný

Sólisti dychového orchestra ODPaM Prešov

Sólista na trombón Marián Nepela

Sólista na trúbku Zdeno Kačerík

Sólista na trombón Pavel Kolan, v sále PKO Prešov,
30. apríl 1963

Trombónové kvarteto sólistov: P. Kolan, M. Nepela,
P. Schönberg, B. Leukaničová v sále PKO, Prešov,
30. apríl 1963

Dixielandová skupina Mádežníckeho
dychového orchestra ODPaM Prešov
„Lečo partia“, Praha, január 1967

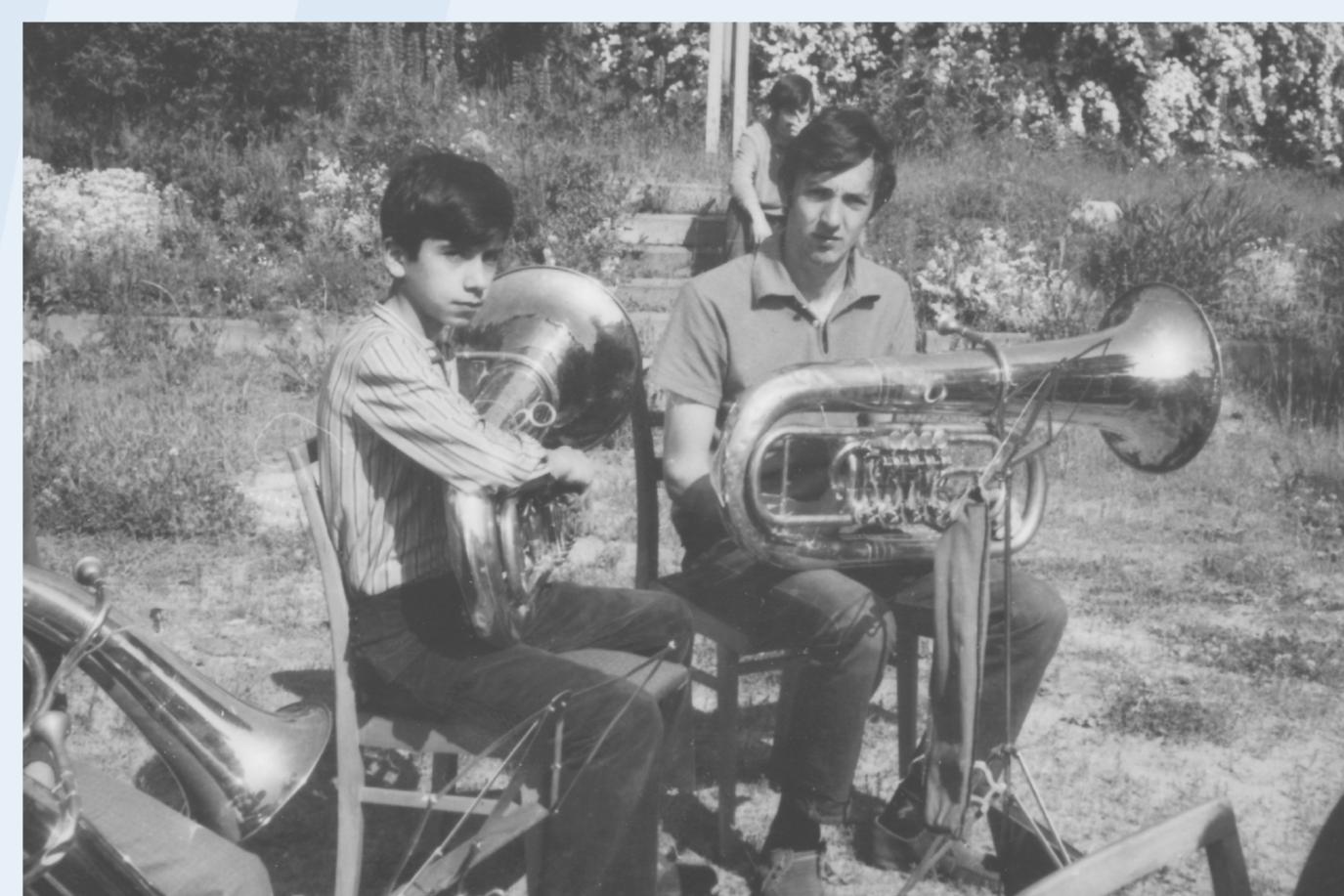

Sólisti na trombón, zľava: J. Blažovský, B. Kopčák,
I. Očkovič, I. Hudaček, NDR, jún 1970

Sekcie dychových nástrojov dychového orchestra ODPaM Prešov

Sekcia heligonistov, zľava: Jakub Sabol, Ján Kmec

Sekcia tuby, zľava - R. Gelle, J. Estočko, jún 1970

Sekcia trubiek, zľava: P. Haas, J. Sabol, M. Ircha, M. Macej,
rok 1979

Sekcia lesných rohov, sprava: M. Sabol, A. Zelinka,
M. Sopko, J. Michel', jún 1970

Sekcia lesných rohov, stojaci zľava: F. Haniš, E. Očkovičová,
M. Sabol, kľačiaci: A. Zelinka, J. Michel', júl 1968

Sekcia krídlovek, zľava: V. Varga, J. Hanobík, J. Šveda
Bicisti, zľava: A. Tarjányiová, B. Olejáriková, J. Veverka,
rok 1979

Tarjányi

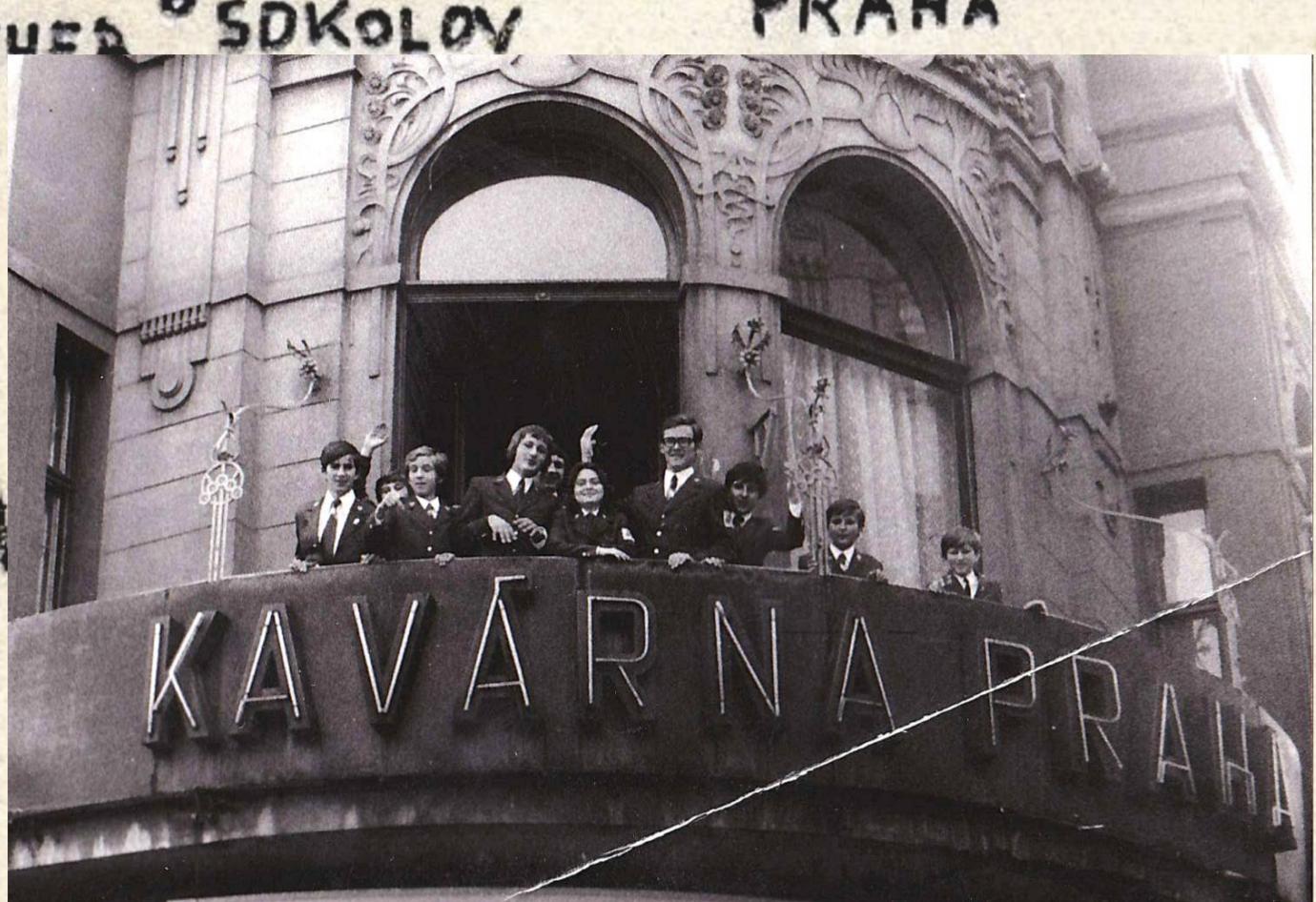
Koncerné zájazdy

Praha, 23.06.1964

Praha, január 1967

Ostrava, 18.-19. máj 1974

Praha, január 1967

Mládežnícky súbor Československého ODPaM Prešov na Pražskom hrade, 1. január 1967

Príprava Mládežníckeho dychového orchestra ODPaM Prešov na medzinárodnú súťaž INTER - TIE v Anglicku, júl 1968

Middlesbrough - Anglicko, rok 1968

Spoločné vystúpenie s členmi Vojenského dychového orchestra Anglickej armády, august 1968

Middlesbrough - Anglicko, rok 1968

Frankfurt nad Odrou- Pressefest NDR , rok 1970

Medzinárodný festival dychových orchestrov mladých FIJO Cheb, júl 1970

Medzinárodný festival dychových orchestrov mladých FIJO Cheb, júl 1972

Jugend und Musik in Wien,
Viedeň - Rakúsko, rok 1973

VIII. Celoslovenské dožinky v Nitre, september 1973

Tajaný;

Biografické kalendárium

Viliam Tarjányi, promovaný pedagóg, zaslúžilý pracovník kultúry

- narodil sa 21. októbra 1915 v Prešove, celý život prežil v rodnom meste
- 16.8.1949 manželstvo s Magdalénou Suchožovou
- 20.12.1949 narodila sa dcéra Magduška
- 16.11.1954 zomrela prvorodená dcéra Magduška
- 9.7.1954 narodili sa dvojčky syn Viliam a dcéra Anna
- zomrel 10. januára 1996, je pochovaný na miestnom cintoríne v Prešove

Vojnové roky:

- od roku 1941 do roku 1943 vojak Slovenskej armády
- v októbri 1943 prebehol na sovietsku stranu, kde po výcviku v Jefremove sa v apríli 1944 stáva príslušníkom 2. paradesantnej brigády formujúceho sa 1. československého armádneho zboru
- 2. svetovú vojnu ukončil 17. mája 1945 v Prahe. V decembri 1946 sa vracia do Prešova.

Štúdium:

- 1927 – ukončil Ľudovú školu v Prešove
- 1927 – 1929 ukončil 2 triedy štátneho čsl. reálneho gymnázia v Prešove
- v školskom roku 1930/1931 a 1932/1933 ukončil 2 triedy Gréckokatolíckej meštianskej školy v Prešove
- v rokoch 1934/1935 – 1937/1938 študuje na Gréckokatolíckom učiteľskom ústave v Prešove
- dňa 14. júna 1938 po úspešnom štúdiu nadobudol vysvedčenie učiteľskej dospelosti pre školy ľudové s vyučovacím jazykom podkarpatruským
- po diaľkovom štúdiu v rokoch 1957 – 1959 na Vyšszej pedagogickej škole v Prešove, štúdium odboru (špecializácie) slovenčina-hudobná výchova pre 6. – 9. ročník všeobecnovzdelávacích škôl, nadobúda vysokoškolskú kvalifikáciu promovaný pedagóg.

Profesia:

- 1938 učiteľ na Ľudovej škole Kapišová v okrese Svidník
- 1940 učiteľ a správca na Štátnej ľudovej škole Lipová v okrese Bardejov
- 1951 – 1957 učiteľ, Pedagogická škola Klementa Gottwalda v Prešove
- 1957 – 1958 učiteľ, Osemročná stredná škola Svojdomov v Prešove
- 1958 – 1959 učiteľ, Osemročná stredná škola na Plzenskej ulici, Prešov
- 1960 – 1978 učiteľ na Jedenásťročnej strednej škole na Mudroňovej ulici, neskôr Základná deväťročná škola na Mudroňovej ulici

Publikačná činnosť:

- TARJÁNYI, V. 1960. *Kronika dychového orchestra ODPM Prešov* v poradí prvá (1. január 1960 – 31. decembra 1967) 201 s.
- TARJÁNYI, V. 1968. *Kronika dychového orchestra ODPM Prešov* v poradí druhá (1. január 1968 – 31. august 1974) 196 s.
- TARJÁNYI, V. 1974. *Kronika dychového orchestra ODPM Prešov* v poradí tretia (6. september 1974 – 31. december 1981) 193 s.
- TARJÁNYI, V. 1982. *Kronika dychového orchestra ODPM Prešov* v poradí štvrtá (1. január 1982 – 31. december 1984) 110 s.

Umelecká, amatérská činnosť:

- 1939 – 1941 člen Prešovského sláčikového kvarteta
- 1948 – 1967 spevák, člen orchestra, korepetítör, vicedirigent a dirigent speváckeho zboru Moyzes
- 1951 – 1984 dirigent, hráč na dychové nástroje v dychovom orchestri RKS Prešov
- 1961 – 1978 zakladateľ, dirigent, zbormajster detského speváckeho zboru Červená šatka na Jedenásťročnej strednej škole na Mudroňovej ulici, neskôr na ZDŠ Mudroňova Prešov
- 1959 – 1984 zakladateľ, umelecký vedúci, dirigent Dychového súboru „Červená šatka“ na Jedenásťročnej strednej škole na Mudroňovej ulici, neskôr na ZDŠ Mudroňova Prešov. Od školského roku 1961/1962 Mládežníckeho dychového orchestra ODPaM v Prešove.

Tarjányi

Biografické kalendárium

Skladateľská činnosť:

Skomponoval, resp. zinštrumentoval vyše 43 skladieb, pre zbor a capella, dychový orchester. K najúspešnejším patria práve skladby a úpravy pre veľký a malý dychový orchester:

Pochodová muzika:

- Duní nás krok, aranžmán A. Petrík (1961)
- Dajme sa na pochod, aranžmán A. Nahacký (1967), Iskra, aranžmán A. Petrík (1967)
- Pochod odbojárov (1974)

Koncertné skladby:

- Mládežnícka veselica, aranžmán A. Nahacký (1966), Nestor – kvapík, aranžmán A. Nahacký (1968)
- Pre Milana – Csiky polka, aranžmán G. Pribela (1969), Luna tancuje – valčík, aranžmán G. Pribela (1970)
- Rozprávkové intermezzo, aranžmán A. Petrík (1971)
- Šarišská polka, aranžmán A. Nahacký (1979), V rytme čardáša, aranžmán A. Nahacký (1980)
- Slnečnica, aranžmán A. Nahacký (1984)
- Vukováci, aranžmán A. Nahacký (1985), Festivalová '85, aranžmán A. Nahacký (1985)

Úpravy pre dychový orchester:

- Repul a szán, Letia sane – čardáš (1967)
- Kurizant, čardáš (1973), Tancuj, tancuj (1973), Od Prešova (1973)

Ocenenia v oblasti umeleckej činnosti:

Za pedagogickú činnosť, mimoškolskú činnosť, za zásluhy vo výchove mládeže, za rozvoj kultúry na Slovensku dostal uznania a najvyššie vyznamenania.

- Minister kultúry Slovenskej socialistickej republiky p. M. Válek udeľuje čestný titul zaslúžilý pracovník kultúry Viliamovi Tarjányimu za mimoriadne pracovné úspechy v záujmovej umeleckej činnosti, 26. 10. 1972, Bratislava.
- Po prvýkrát v histórií mesta Prešov, udeľovanie Ceny mesta Prešov, 14. 6. 1973. Pánovi Tarjányimu, umeleckému vedúcemu a dirigentovi orchestra ODPM v Prešove, udelená Cena mesta Prešov za prácu s dychovým orchestrom menovite za úspechy dosiahnuté v roku 1972 v odbore reprodukčné umenie v oblasti hudby.
- Ďakovný list primátora mesta Prešov pri príležitosti 75. výročia vzniku dychového orchestra RKS za osobný prínos do rozvoja kultúry mesta Prešov, 28. 10. 1994.
- Rada Slovenského Hudobného Fondu – Združenie dychových hudieb Slovenska udelila p. Tarjányimu za celoživotnú prácu „Cena Karola Pádivého za rok 1993“ za dlhoročnú činnosť kapelníka dychového orchestra RKS a úspešnú tvorbu mnohých skladieb pre veľké dychové orchestre. Na slávnostnom otvorení Bratislavských hudobných slávností 1. októbra 1994 v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca za prítomnosti L. Romana, ministra kultúry Slovenskej republiky, cenu odovzdal (prevzal jeho syn) primátor mesta Bratislava p. J. Kresánek.
- Primátor mesta Prešov 4. júna 2009 udelil Cenu mesta Prešov za rok 2008 p. V. Tarjányimu „In memoriam“, významnému hudobníkovi, skladateľovi a dirigentovi za jeho zásluhy a osobný vklad do rozvoja mládežníckych dychových orchestrov na Slovensku a za rozvoj a vynikajúce výsledky v oblasti záujmovej umeleckej činnosti v rámci mesta Prešov i celého Slovenska.
- Niekoľkonásobné diplomy, čestné uznania za najlepší dirigentský výkon.

Tarjányi

POĎAKOVANIE za prípravu, organizáciu a realizáciu výstavy patrí

MUDr. Peter Chudík
predseda Prešovského samosprávneho kraja

Mgr. Emil Chlapeček
prednosta Okresného úradu v Prešove

Ing. Vladimír Kozák
riaditeľ Správy a údržby ciest Prešovského samosprávneho kraja

Mgr. Adrián Latta
riaditeľ Krajského múzea v Prešove

Mgr. Igor Lazorík
odborný garant výstavy, Krajské múzeum v Prešove

Dana Kačmárová
aranžérka, Krajské múzeum v Prešove

Mgr. Anna Bakajsová
jazyková úprava textov

Luboslav Horváth
grafická príprava

Textová časť je spracovaná z podkladov:

Viliam Tarjányi ml.

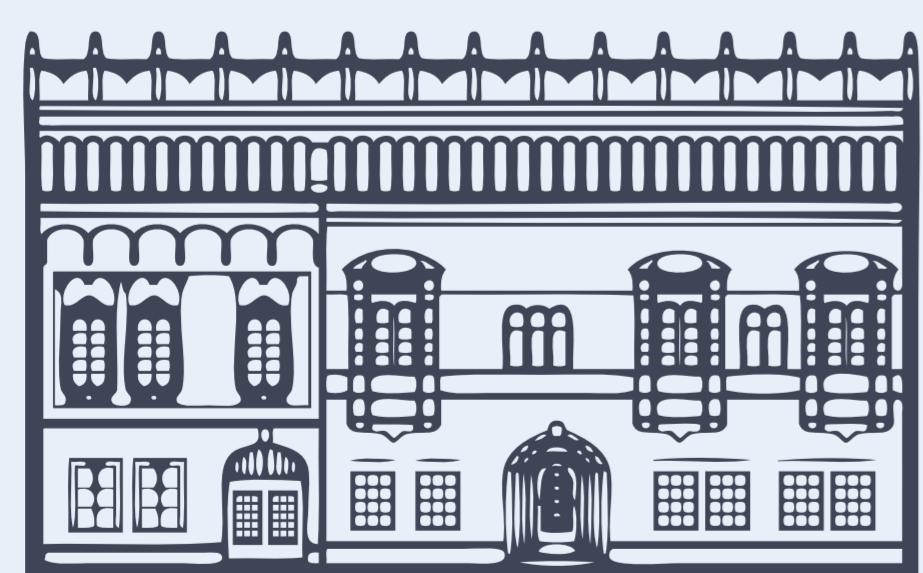
Prešovské osobnosti dychovej hudby, monografia, 2013

PaedDr. Ľubica Semanová, rod. Štoffová

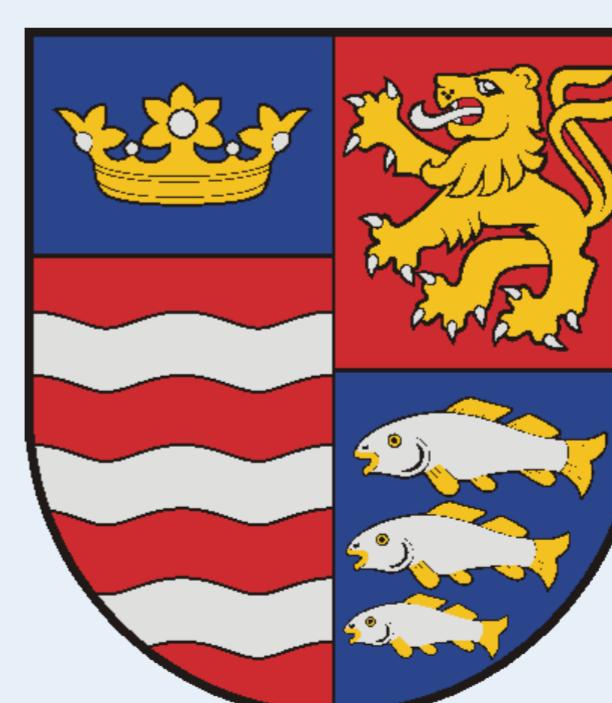
Viliam Tarjányi – popredný prešovský hudobný pedagóg.

Diplomová práca UPJŠ v Košiciach Pedagogická fakulta v Prešove, 1979.

© Viliam Tarjányi, 2015

KRAJSKÉ
MÚZEUM
V PREŠOVE

Prešovský
samosprávny
kraj

Tarjányi